



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Scripturæ sacræ authoritas. cap. 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Scriptura Sacra testimonia quomodo usurpanda.

Cap. XXIII.

Inter omnia argumenta & locos eorum, de quibus a nobis haecenus actum est, cum frequentissimus debeat esse usus autoritatis diuinae, praeter ea, quae de studio sacrarum scripturarum in prima parte diximus, de earum usu aliquid hoc quoque loco afferendum videtur. Satis enim manifestum est, nullum argumenti genus afferri posse, quod magis conciones illustret eisque robur afferat, quam sententiae ac verba sacrorum librorum, quibus tamquam nervis redditur oratio laceratosa. Haec certe maxime valent ad docendum, mouendum, & delectandum, de quibus Augustinus. Duae res, inquit, sunt quibus innititur omnis tractatio scripturarum, modus inueniendi quae intelligenda sunt (quod nos in prima parte tractauimus) & modus proferendi quae intellecta sunt, quod in hac secunda considerandum est. In prima quidem parte monuimus oportere diligentem Concionatorem, habere Sacram scripturam in locos communes redactam, & quidem labore suo, quia sic res haerebunt magis memoriae, sic multa notabit ab alijs praeterita, & tamquam noua proferet, sic etiam libentius ut sua tractabit; & aptius ad rem accommodabit. Ex his ergo locis & usu, quem lectione assidua sacrorum librorum acquisiuit, debet sententias, & testimonia in suas conciones deriuare. Sed antequam id fiat tyronibus subsidio esse poterit liber quem vocant Concordantiarum, quarum usus hic est. si loquendum sit de patientia (vt exempli gratia dicam) quare vocem patientia, vel patiens, vel pati, & alias quae huic affines sunt, & ad eandem materiam pertinere possunt, vt tolerantia, tolerare supportare, impatientia, tribulatio, fortitudo, & nota sententias quae magis ad rem tuam faciant, eas deliges quae sint minus communes, & trite vimque maiorem ad probandum & excitandos affectus habeant. Has deinde bene cognitias ad locos dialecticos refer, qui sunt definitio & natura patientiae, necessitas, causa eius, effectus etiam, contraria, & similia, praesidia ad eam acquirendam, & caetera id genus, quo etiam valebit si praesto sit aliquis in totam scripturam index copiosus. Interim tamen cauet, ne occasione eius libri in studio Sacrae scripturae frigescas. Na meo iudicio usus libri concordantiarum, licet sit commodus, habet tamen aliqua incommoda. Primum nutrit

Lib. 1. de Doct. Cbr. cap. 1.

Usus libri Concordantiarum.

Prudentia circa usum libri huius.

nutrit in aliquibus ignauiam. Secundo multa effugiunt quæ aptissima sunt, quæ non certo aliquo vocabulo inueniri possunt, sed alijs multis verbis, atque adeo historijs, parabolis, similibus metaphoris, ac varijs modis loquendi continentur. Tertio non facile ibi inueniuntur, nisi res trita & vulgares, vnde fiat, vt ijs nõ tam roboretur, & illustretur concio, quàm aliquo modo inferciatur, ac sæpe siue aptè, siue ineptè intrudantur. Itaque non tam delectetur Tyro vsu illius libri, quàm assidua diligentique lectione, suoapte ingenio formare sibi ipse è sacris Biblijs communes locos, & indicem studeat. Præter hæc monendus est Concionator, primum ac præcipuum eius negotium esse debere, vt in scripturarum explanatione sequatur nõ suum sensum, sed Sanctorum Patrum expositiones. Præclare Augustinus ad Honoratum, qui sacros libros se posse intelligere sine aliena ope arbitrabatur; Ita ne, inquit nulla imbutus disciplina Terentium sine Magistro attingere non audeas, Asper, Donatus, & alij requirantur, tu in sanctos libros sine duce irruis, & de his sine Præceptore audes ferre sententiam? Ambrosius. scrutemur, ait præcepta maiorum, nec hæreditaria signacula ausi rudi temeritate violemus, librum sacerdotalem quis nostrum resignare audeat, signatum à confessoribus, & multorum iam martyrio consecratum? Dion. Areop. ad sanctissimarum (ait) scripturarum intelligentias prout illas à Patribus accepimus contendas pro viribus pergamus. Item alibi venerandam & Sacrosanctam traditionem; scripturæ autem maiestatem appellat. Clemens Alex. qui aduersus Ecclesiasticam traditionem, scripturas interpretantur, hos regulam veritatis amisisse affirmat. Quare ad diuinam (inquit) scripturam ascendamus per expositiones patrum, velut per quandam scalam visionis Iacob, vt eorum sensibus prouecti ad cognitionem Domini efficaciter peruenire mereamur. Hæc igitur Patrum regula tenenda est, non tamen si quid alicui de nouo occurrat omnino prohibemus afferre, modo id nulli repugnet reliquæ scripturæ loco, & in omnibus regula fidei, & morum, & adificationis seruetur. Veruntamen nouis expositionibus parèe admodum, & sobriè vtendum est, nam hic esse audacem, res est plena periculi. Hebræi quidam profitentur se per traditionem accepisse artem quam vocant Cabalam, quæ posita est in contemplatione literarum, vel varia earum dispositione, seu in mysterio numerorum, qui significantur per literas alphabeti græcas, atque hebræas, ex ea arte raro quicquam attingendum, nisi vbi ipsamet sacra scriptura oc-

Patrum inter
pretationes
tenenda.

Li. de util.
cred. c. 7.

L. 3. de fi-
de ad Gra-
tianum c.
7.

Cap. 1. de
eccl. Hier.

Lib. 7.
Strom.

Cabala quid
sit.

ra occasione manifestè præbet, vt in Apocalypsi ego sum, & c. & in nomine Antichristi, quod in numero 666. significatur. Alludit August. ad vocabulum Adam, dum dicit quatuor orbis terrarum partes in singulis literis per græcas appellationes demonstrari. Dicuntur enim Græcè Ανατολή, Δύσις, Αἴθρις, Μεσημέριος, idest Oriens, Occidens, Aquilo Meridies. Ista quatuor nomina si tanquam versus quatuor sub inuicem scribas, in eorum capitibus Adam legitur. Obiter hic admoneo, vt in citandis diuinæ scripturæ locis sit fidelis; & accuratus. non mutet verba, neque transponat, neque addat de suo, sed integrè fideliterq; iisdem verbis eodem ordine referat, vt in nostra versione habentur: Non enim solum sententiæ, verum & verba & phrasæ à Spiritu sancto sunt, sicut etiam (vt hoc obiter notem) magna adhibenda cura & fides in Patrum testimonijs proferendis. Si quis non satis memoria polleat potius sententiam lingua vernacula asserat, quàm verba authoris deprauet, & sibi ipse auctoritatem detrahat, apud eos qui inter auditores locum illum memoriter tenent. Adhibeat delectum, non omnia coarctet, nec prolixas sententias latinè nisi perrarò iustamq; ob causam pronunciet: diligenter potius ex ipsis Patrum sententijs, argumenta, & rationes eliciat. Sed quo modo sacrarum literarum instrumentis vtendum sit, exponendum est planius.

Tract. 10. in Ioan.

Prudentia in citandis scripturis.

Sensus Scripturæ literalis, & quis modus in eius explanatione. Cap. XXIV.

Triplex esse vsum in sensu scripturæ tractando non malè aliqui docuerunt, vt Primus sit cum scriptura, per quamdam (vt vocant) accommodationem vsurpatur: Secundus qui est secundum historiam: Tertius in sensu spiritali & Mystico. Primus est cum verba scripturæ ad aliquid significandū extendimus, quod author neque in sensu literali, nec mystico intēdit. Ita frequenter Ecclesia, verba vel historias scripturæ ad aliquem sanctum celebrandum accommodat ob aliquam tantum similitudinem & analogiam. Hoc modo videtur verba quæ de sapientia æternâ dicuntur, Ab initio & ante secula creata sum. Non dum erant abyssi & ego iam concepta eram, de Beata Virgine recitare. Neque Ecclesia duntaxat, sed ipse quoque Spiritus sanctus hoc modo aliquando loquitur. Nam in Apocal. vtitur Ioannes iisdem verbis loquens de Enoch & Elia, quibus vultus est Zach. loquens de Iesu Sacerdote, & de Zorobabel, hi sunt

Triplex vsum scripturæ.

Accommodatio verborum.

Prou. 8.

Apoc. 11.